

Filozofická fakulta Univerzita Palackého
Katedra žurnalistiky

**ÚLOHA HOSTA V TELEVIZNÍM
DISKUSNÍM POŘADU**

Bakalářská diplomová práce

Jan Malý

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Honová

Olomouc 2009

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vytvořil samostatně s použitím zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu použité a citované literatury a dalších zdrojů.

Znaky: 133 857 (včetně mezer)

V Olomouci dne 16. 12. 2009

.....

Jan Malý

Anotace

Bakalářská práce se zabývá úlohou hosta v televizních diskusních pořadech České televize. Zkoumaní hosté pocházejí z různých oblastí společenského života, jsou to například politici, umělci, sportovci, vědci, ekonomové, historici nebo novináři. První část práce tvoří teoretické znalosti z odborné literatury. Jsou definovány základní pojmy spojené s hostem a s televizními diskusními pořady, je charakterizován televizní dialog. V praktické části jsou všichni hosté zkoumáni na základě stejných kritérií, která jsou poté vyhodnocována.

Klíčová slova

Host – televizní diskusní pořad – veřejný projev - rozhovor

Annotation

This diploma work deals with the guest's role in a television discussion programme of Česká televize. The surveyed guests are from the different areas of the social life, they are for example politicians, artists, sportsmen, scientists, economists, historians or journalists. First part of my work form theoretical knowledges from expert literature.

Key words

Guest – television discussion programme – public speaking – interview

Děkuji vedoucí práce PhDr. Jaroslavě Honové za její pomoc, kterou mi při jejím zpracování poskytla.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Základní pojmy	7
2.1 Host a jeho role	7
2.2 Moderátor.....	7
2.3 Rozhovor (Interview).....	8
3. Veřejný projev	8
3.1 Důležitost jazyka ve veřejném mluveném projevu	9
3.1.1 Jazyková norma	9
3.2 Doprovodné složky projevu mluvího – neverbální signály	10
3.3 Oblečení	11
3.4 Věk.....	12
3.5 Zvukové prostředky řeči	12
3.5.1 Řečové vady.....	13
3.5.2 Parazitní zvuky.....	13
4. Charakteristiky televizního dialogu	13
4.1 Záměry moderátora a hosta.....	13
4.2 Orientace dialogu k divákovi	14
4.3 Slovní zásoba televizního dialogu	15
4.4 Negativní jevy v projevu hosta	16
5. Sledované pořady.....	16
5.1 Stručná charakteristika sledovaných pořadů.....	16
6. Rozbory sledovaných pořadů.....	17
6.1 Buly.....	18
6.2 Ekonomika ČT 24	24
6.3 Historický magazín	29
6.4 Interview ČT 24	33
6.5 Média a svět	38
6.6 Milénium.....	43
6.7 Otázky Václava Moravce.....	47
6.8 Politické spektrum	53
6.9 Před půlnocí	58
6.10 Studio fotbal.....	63
6.11 Téma pro hosty	69
7. Porovnání sledovaných pořadů.....	73
7.1 Kritérium věku	73
7.2 Kritérium oblečení	74
7.3 Kritérium ilustrátory	76
7.4 Kritérium regulátory	77
7.5 Kritérium adaptéry	77
7.6 Kritérium komunikační záměr	79
7.7 Kritérium orientace k divákovi	80
7.8 Kritérium negativní jevy	81
7.9 Kritérium řečové vady	81
7.10 Kritérium dodržování jazykové normy	82
7.11 Kritérium lexikální zásoba.....	82
7.12 Kritérium parazitní zvuky	84
8. Závěr	84

1. Úvod

Úloha hosta v televizním diskusním pořadu se svou důležitostí vyrovná té, kterou v pořadu zastává moderátor. Host je v pozici dotazovaného a právě on je hlavním důvodem, proč se divák na daný televizní diskusní pořad dívá. Divák očekává, že se v takovém diskusním pořadu dozví názory, nové informace nebo zajímavosti o dané problematice. Proto aby měl takový pořad určitou úroveň, musí i jeho host splňovat určité požadavky. Host by měl být odborníkem v oblasti, která je v pořadu diskutována, měl by být schopen se srozumitelně a spisovně vyjadřovat, měl by být slušně oblečen a slušně se chovat. Pokud splňuje alespoň těchto pár základních kritérií, může být pořad pro diváka přínosný. Určitý typ hosta předurčuje každý pořad.

Ve své práci se proto zaměřím na hosty, kteří se objevují v televizních diskusních pořadech. Ke sledování jsem si vybral několik pořadů České televize, které zabírají různé oblasti společenského života, a podle vypořádaných výsledků se pokusím profilovat hosta, u kterého je předpoklad, že v diskusních pořadech může zaujmout.

V rozboru budou posuzovány tyto aspekty vystupování hosta: verbální komunikační schopnosti, neverbální komunikační schopnosti, společenská etiketa (chování, oblékání) a další doprovodné složky jako například poruchy řeči. Obsahem druhé části bude rozbor vybraných pořadů veřejnoprávní televize, vždy na základě předem definovaných kritérií.

Na začátku své bakalářské práce vysvětlím základní pojmy, které hosta v televizním diskusním pořadu charakterizují. Budu se také zabývat tím, co vše ovlivňuje projev hosta v televizní diskusi, a o jeho oblečení. Připojím postřehy z publikací, v nichž se jejich autoři vystupováním hosta v televizních pořadech zabývali. Praktická část bude zahájena stručnou charakteristikou pořadů, které jsem si vybral pro sledování, v hlavní pasáži praktické pasáži se budu věnovat rozboru sledovaných pořadů, které poté budu srovnávat. Na závěr zhodnotím vysledované údaje a charakteristiky hostů v jednotlivých pořadech a pokusím se „nabídnout“ předpoklady vhodného hosta pro televizní diskusní pořad.

2. Základní pojmy

Pro pochopení úlohy hosta v televizním diskusním pořadu je důležité vymezit několik základních pojmů, jež jsou s osobou hosta spojeny a patří k formátu televizního diskusního pořadu.

2.1 Host a jeho role

Hostem pořadu je osoba, kterou do si do svého pořadu zve jeho moderátor. Jsou to fundovaní lidé v oblasti, jejíž část je v dané rozpravě diskutována. Podmínkou pro hosta je jeho dokonalá znalost tématu a připravenost, aby divákům nabídl kvalifikovaný pohled na rozebíranou problematiku. Hostova role v pořadu se odvíjí od charakteru pořadu, základní dvě jsou přátelská a konfrontační. Přátelská bývá typická pro pořady, v nichž se hovoří o nekonfliktním tématu. Hosté mají společný komunikační záměr, chtějí divákovi nabídnout co nejvíce informací a navzájem se doplňují. Takoví hosté chodí do pořadů jako Milénium nebo Před půlnocí. Konfrontační role charakterizuje hosty televizních debat, jejichž záměrem je především „vnutit“ divákovi vlastní pohled a svého konkurenta ve studiu uvést do rozpaků, před divákem znevýhodnit a zpochybňovat jeho výroky.

2.2 Moderátor

Moderátorem pořadu je osoba, která plní roli prostředníka mezi diváky a účastníky rozhlasového nebo televizního pořadu, jejichž charakter má nejčastěji formu debaty, diskuse nebo rozhovoru. Moderátor setkání s hosty uvádí, řídí a prezentuje příjemcům, zároveň v sobě spojuje několik tradičních rozhlasových či televizních profesí – redaktorskou, hlasatelskou, reportérskou, ale i komentátorskou a částečně také režisérskou a dramaturgickou. Důležitou složkou moderátora je jeho osobitá improvizace, široký všeobecný společenský přehled, schopnost reagovat na odpovědi hostů, zabraňovat konfliktům a rovnoměrně udělovat hostům slovo, vhodně vybízet hosta, aby reagoval, zabraňovat sebeprezentaci hosta. Úloha role se umocňuje v tzv. živém vysílání. Před vysíláním pořadu se musí moderátor dokonale připravit, zjistit si co nejvíce informací o přichozích hostech a o záležitostech, které budou ve vysílání řešeny.

2.3 Rozhovor (Interview)¹

Rozhovor je jedna z hlavních metod žurnalistické práce, jak získat informace, dialog otázek a odpovědí, proto dominuje vztahu moderátora a hosta. Role novináře a jeho hosta jsou jasně stanovené. Novinář (v televizním diskusním pořadu moderátor) si na základě tématu rozhovoru k sobě zve vhodného hosta, jemuž klade otázky a on na ně odpovídá. Tazatel zaznamenává a zpracovává odpovědi, může měnit jejich řazení, upravovat je, ale nesmí změnit smysl sděleného. V televizi se interview řadí jak do zpravodajství, tak do publicistiky (v užším slova smyslu), může být na živo nebo předtočený, většinou zachovává chronologii svého průběhu.

Pro potřeby praktické části je nutné vědět, že interview může mít několik forem. Podle povahy realizace se dělí na tzv. standardizovaný rozhovor (typický pro zpravodajství, předem připravené otázky), rozhovor relativně volný (má předem daný cíl, nikoli pořadí a obsah otázek) a rozhovor hloubkový (vyžaduje vysokou připravenost novináře, který se musí orientovat v daném tématu a hledat spojitosti v širokém kontextu). V publicistice se rozlišují rozhovor zjišťující názory (zachycuje pohledy hosta na aktuální události), osobní rozhovor (věcný s vysokou informativní hodnotou, zabývá se profesí, soukromím, názory nebo důležitými činy dotazovaného), biografický rozhovor (důraz není kladen na věcnost, z nejrůznějších pohledů zkoumá osobnost) a skupinový rozhovor (konfrontace několika osob na věc zájmu).

3. Veřejný projev

Do devadesátých let 20. století převažovala ve veřejném projevu forma monologu. V devadesátých letech však začal na intenzitě nabývat dialog a nyní jsou jeho nejčastější žánry interview, debata, diskuse nebo polemika. V souvislosti s tím byla ovlivněna role hosta, jenž své názory, myšlenky a vědomosti prezentuje přetržitě. Navíc neustále vznikají nové komunikační situace, kterým se musí mluvčí přizpůsobovat a reagovat na ně. Charakter dnešních veřejných projevů má velmi často

¹ Rozhovor je typ dialogu. Dialog má více významů. Podstatou dialogu je kontakt, jedná se rozpravu dvou a více mluvčích a jejich výměnu názorů. Osoba, která v určitém okamžiku hovoří, je v aktivní komunikační roli, ostatní, jež ji naslouchají, zastávají roli pasivní. V dialogické komunikaci se její účastníci střídají v roli mluvčího a posluchače. Každý účastník dialogu do něj vstupuje s určitým cílem, který se snaží naplnit prostřednictvím postupných elementárnějších cílů, a zároveň musí brát v úvahu dílčí komunikační cíle ostatních účastníků dialogu. Je protikladem monologu.

kontroverzní až konfrontační charakter. „Valnou část mediálních dialogů tvoří v současné době ty, v nichž jde o ostrý a často nesmlouvavý střet osobností.“²

„Rozmanitost televizních debat je dána nejen konstatací účastníků, ale především záměrem, s nímž je host do studia zván. V některých případech jde například skutečně ještě o to, aby se mohla pozvaná osobnost všestranně prezentovat, aniž by byla podrobována výslechu na témata, jež jí nejsou příjemná. V konsensuálním, pohodovém a kultivovaném prostředí se nekladou otázky, které mají zaskočit, zahnat do úzkých, přetrumfnout nebo shodit, nýbrž šitě na míru osobnosti a image pozvaného hosta, umožňující jeho sebe prezentaci.“³

3.1 Důležitost jazyka ve veřejném mluveném projevu

Nedílnou součástí každého projevu, obzvláště pak veřejného, je užívání jazyka. Každý, kdo se veřejně projevuje, by měl dbát na dodržování spisovného jazyka. „Spisovný jazyk je nejdůležitější útvar národního jazyka. Užívá se k dorozumívání (v komunikativní funkci) pro všechny generace žijících uživatelů ve všech regionech národního státu a ve všech sférách veřejné věcné komunikace, a to jak psané, tak i mluvené. Zdrojem normy spisovného jazyka je především jazykové povědomí vzdělaných uživatelů, kteří jsou loajální ke spisovnému jazyku a jeho kodifikaci. Měli by to být především učitelé, vědci, novináři, politikové, pracovníci státních orgánů a další kategorie lidí, kteří užívají jazyk profesionálně ve veřejné, věcné, teritoriálně neomezené a připravené komunikaci. Spisovný jazyk má být užíván k šíření vyšších kulturních a civilizačních potřeb a má spojovat uživatele jazyka všech žijících generací na celém teritoriu země.“⁴

3.1.1 Jazyková norma

Jazykovou normou se rozumí soubor prostředků a pravidel fungující v konkrétním jazykovém útvaru, to znamená, že k jejímu dodržení je třeba dodržovat zvukovou stránku jazyka, dodržovat morfologické zásady, volit správná pojmenování, znát, jak tvořit gramaticky správné věty a mít cit pro stylistickou formulaci myšlenek. Je závazná.

² Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 80

³ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 81

⁴ Bartošek: Kultura a technika mluvené řeči, str. 15

3.2 Doprovodné složky projevu mluvího – neverbální signály

Každý projev kterékoli osoby ovlivňuje řada doprovodných složek. Mezi ty, které působí na vystoupení hosta v televizním diskusním pořadu, patří zejména neverbální signály.

David Lewis ve své knize Tajná řeč těla vymezuje čtyři typy neverbálních signálů. Jsou jimi symboly⁵, ilustrátory, regulátory a adaptéry. Pro potřeby této bakalářské práce se budeme zabývat těmito typy:

„Ilustrátory (doprovodná - ilustrativní gestikulace) jsou spojeny s řečí a mohou být používány pro zdůraznění slov nebo frází, naznačení vztahů, nakreslení obrazu ve vzduchu, udávání tempa událostí a rytmu mluvenému slovu. Ačkoli jsou většinou vyjadřovány pomocí rukou a paží, může být jako ilustrátor označen každý druh pohybu těla, který hraje roli ve vztahu k verbální komunikaci.“⁶

„Regulátory (usměrňující a řídicí signál) jsou signály změn, které mají často důležitou roli pro započetí nebo ukončení komunikace. Například podání ruky slouží jako regulátor. Regulátory mohou být použity pro urychlení nebo zpomalení řečníka, pro naznačení, že má pokračovat, nebo vyjádření žádosti, aby předal slovo druhému. Nejvíce používané regulátory jsou kývání hlavou a pohledy. Rychlé kývání hlavou vyjadřuje sdělení: pospěšte si a ukončete svou řeč, zatímco pomalejší, rozvážené pokyvování hlavou žádá řečníka, aby pokračoval, a naznačuje, že posluchače zajímá a líbí se mu, co je mu sdělováno. Správné použití regulátorů během konverzace je nezbytné pro vyvolání dobrého dojmu.“⁷

„Adaptéry jsou pohyby, gesta a ostatní činnosti, používané pro zvládnutí našich pocitů a k řízení našich reakcí. Obvykle se objevují ve stresových situacích a odrážejí ranější, často spíše dětské způsoby zvládnutí situace. Normálně si jich nejsme vědomi, dokonce i když jsou vrozené.“⁸

⁵ Symboly jsou v Lewisově knize Tajná řeč těla definovány takto: „Symboly jsou signály, které mohou být přímo přeloženy do slova nebo slov v rámci konkrétně užívané významové oblasti. V příkladech uvádíme tato znamení: vztyčený palec, dvěma prsty naznačené V (vítězství), palec a ukazovák tvořící O vyjadřující OK“ – Lewis: Tajná řeč těla, str. 24

⁶ Lewis: Tajná řeč těla, str. 27

⁷ Lewis: Tajná řeč těla, str. 30

⁸ Lewis: Tajná řeč těla, str. 32

Po vysvětlení pojmů ilustrátory, regulátory a adaptéry je pro potřeby této bakalářské práce vhodné objasnit pojmy gesta a mimika. Gesty se během komunikace rozumí pohyby rukou. Některá z nich projev mluvčího pouze doprovází, jiná ho přímo nahrazují. Slouží především ke zdůraznění slov. Jejich užití také záleží na povaze mluvčího.

„Gesta se dělí na malá, střední a velká. Malá gesta konáme prsty a dlaněmi, střední gesta rukou a předloktím, velká pak celou paží. Při velkých gestech pohyb vychází z ramen, lokty se drží od těla. Velká gesta se nehodí do televize a k projevům pronášeným v sedě.“⁹

Mimika je výraz v obličeji v průběhu řeči. Nejvíce v projevu mluvčího vynikají mimické pohyby očí a úst, o něco méně pak nosu, lící, čela a brady. Ve větší či menší míře doprovázejí mimické pohyby většinu slovních projevů, některé z mimických pohybů mohou slova zcela nahradit (mrknutí oka, spuštění brady, svráštění čela aj.). Rozsah použití mimiky vypovídá o intenzitě komunikace, některé pohyby jsou však nevhodné, například přivřené oči nebo trvalý nasládlý úsměv.

3.3 Oblečení

Součástí veřejného projevu je i vhodné oblečení. *„Náš oděv prozradí vkus, sociální roli, společenskou úroveň, zařazujeme se jím do společenské normy, nebo se z ní naopak vyřazujeme. Oblečení volíme podle příležitosti: slavnostní oblečení pro společenské příležitosti (formal dress, black tie), pro denní nošení do práce (business dress) a pro neformální příležitosti a volný čas (casual dress).“¹⁰* Oblečení působí i na naše chování. Pokud máme na sobě tričko a džíny, chováme se jinak, volíme jiná gesta, než když na sobě máme společenský oblek.

Výjimku v oblékání tvoří umělci (herci, výtvarníci, hudebníci), kterým jejich sociální role dovoluje vymykát se od ostatních, *„a tak jak poutají na sebe pozornost svým dílem, obvykle ji poutají i svým zevnějškem. Jejich osobnost odráží jejich často*

⁹ Bartošek: Kultura a technika mluvené řeči, str. 27

¹⁰ Špaček: Velká kniha etikety, str. 43

*nekonvenční tvorbu, proto jim promineme roztočivné kreace, ve kterých vyražejí do společnosti. Na politika nebo manažera máme ovšem přísnější požadavky.*¹¹

Základním a prakticky jediným mužským společenským oděvem je oblek, který se skládá z kalhot a saka, případně ještě z vesty, ze stejného materiálu a vzoru. Klasickými barvami obleku jsou černá, všechny odstíny šedé a tmavěmodrá. Oblek je doplněn košilí a kravatou.

Žena má oproti mužům větší výběr společenského oblečení. Vhodné jsou šaty, sukně, kostým, sako, kalhoty, halenky, blůzy nebo topy, a to i v různých kombinacích, například halenka s kalhotami, halenka se sukní, halenka s kostýmem, blůza se sukní apod. Širší je i spektrum vhodných barev. Ženy ke svému oblečení používají různé doplňky, například prsteny nebo náhrdelníky, platí však, že by tyto doplňky neměly zjevu ženy dominovat.

3.4 Věk

Do televizních diskusních pořadů chodí lidé různého věku, proto je vhodné rozdělit televizní hosty i podle tohoto kritéria.

*Andragogický slovník rozděluje stáčí člověka do těchto období:*¹²

18 – 24 let mladí dospělí

25 – 44 let mladší střední věk

45 – 64 let starší střední věk

75 let a více stáří

3.5 Zvukové prostředky řeči

O vzrůstající roli hosta v televizních diskusních pořadech svědčí i to, že *„výukový předmět Kultura a technika mluvené řeči není jen součástí společenskovědních oborů. Pro svou užitnou hodnotu náleží i k základním studijním*

¹¹ Špaček: Velká kniha etikety, str. 44

¹² *Andragogický slovník: Dospělý, dospělost.* URL: < <http://www.andromedia.cz/andra.php?id=157>> [cit. 2009-12-05]

*předmětů technických a manažerských specializacích. Teoretických aspektů si přitom všímá jen obecně a rámcově; spíše má dobře sloužit pro praktické potřeby.*¹³

3.5.1 Řečové vady

Někteří mluvčí jsou handicapováni tím, že mají určitou poruchu řeči. *Mezi poruchy řeči, které se u dospělých lidí mohou objevit, patří dyslalie (sem patří rotacismus – špatné vyslovování r a ř; sigmatismus – špatné vyslovování sykavek s, z, š, ž, c, č), huhňavost (odvislá od rezonance v dutině nosní), breptavost (souvisí s tempem řeči, vynechávání slabik, zadržávání, přílišné tempo), koktavost (neurotická porucha řeči), mutismus (centrální porucha řeči).*¹⁴

3.5.2 Parazitní zvuky

Zvuky, kterými mluvčí vyplňuje dlouhé pauzy mezi větami, případně zvuky, jimiž začíná své promluvodvé úseky. Působí rušivě.

4. Charakteristiky televizního dialogu

Televizní dialog má oproti jiným formám dialogu svá určitá specifika. V dnešní době je mediální dialog podrobován mnoha analýzám, zkoumány jsou dialogické techniky, celkový rozsah dialogu v masmédiích, otázky a odpovědi.

Televizní dialog je veřejný, proto do něj jeho účastníci přichází v určité míře připraveni a promlouvají s vědomím, že jejich výstup sleduje publikum. Přítomností publika jsou nuceni volit vhodná slova a zvukové prostředky, důkladně vybírat témata a potlačovat expresivní a emocionální zvukové prostředky.

4.1 Záměry moderátora a hosta

Host (především politik) pořadu bývá moderujícím novinářem tlačen k jednoznačné odpovědi na položenou otázku nebo aby řekl svůj jasný názor na řešenou záležitost, povětšinou sporného charakteru. Na druhé straně hostovým záměrem je využití času v televizi k prezentaci a propagaci vlastních zájmů (například politické strany) a názorů na téma, jež se mu jeví jako výhodné. „*Raději se vyhýbají*

¹³ Bartošek: Kultura a technika mluvené řeči, str. 3

¹⁴ Klenková: Logopedie, str. 33

*jednoznačným, konkrétním přímým odpovědím, opakuji to, co už jednou řekli, ignorují otázky, rozměňují odpověď do množství výpovědí, v nichž se otázka znejasňuje a ztrácí.*¹⁵

Většina pořadů nemá konfrontační charakter. V některých případech, zejména při politických debatách, však nastává konflikt komunikačních cílů, k jehož nutnému odstranění musí přispět každý účastník rozpravy. Naproti tomu dalším záměrem moderátora je vést pořad co nejzajímavěji. *„Protože se obecně má za to, že televizní rozhovor je tím zajímavější, čím je kontroverznější a ostřejší, snaží se moderátoři občas protichůdné postoje vyhrotit a kontroverzi podnítit.*¹⁶ I přes konfliktní a vyhrocené situace však nedochází v mediálních rozhovorech ke ztrátě vzájemného respektu, k vulgárním atakům nebo k předčasnému ukončení pořadu vinou odchodu některého z hostů. *„Navíc, jen některé údery, které si účastníci dialogu zasazují, jsou opravdové, jiné jsou rituální.*¹⁷

4.2 Orientace dialogu k divákovi

Důležitým konstitutivním rysem mediálního dialogu je jeho obrat k publiku. *„Dialog mezi přímými účastníky dialogu se stává dialogem pro třetí osoby, které dialogu naslouchají, podobně jako tomu bývá u dialogu jevištního.*¹⁸ Ona třetí osoba, tedy publikum, je nepřítomná, pouze tušená.

Moderátor pořadu vede některé vstupy výhradně k televizním divákům, minimálně vždy první a poslední svůj vstup (přivítání a rozloučení se s diváky), a také kvůli publiku formuluje otázky. I host si je vědom přítomnosti publika a svými odpověďmi a celkovým vystupováním se na publikum snaží zapůsobit.

Televizní diskusní pořady mají dva základní aspekty, dialogizovanost celku a jeho zaměření na příjemce, přičemž oba momenty mají společný cíl: *„rozhovor předestírá publiku určité téma v podobě otázek a odpovědí, v podobě souhlasů a kontroverzí, v podobě pro a proti.*¹⁹

¹⁵ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 124

¹⁶ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 84

¹⁷ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 84

¹⁸ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 85

¹⁹ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 87

4.3 Slovní zásoba televizního dialogu

Jazyk televizních diskusních pořadů „*má charakteristiky shodné s veřejnými mluvenými projevy vůbec, na druhé straně rysy specifické, závislé na aktuální komunikační situaci, proměnlivé podle tématu i účastníků. Z hlediska podílu standardního a nestandardního vyjadřování lze konstatovat převahu standardních, a to bezpříznakových prostředků všech jazykových rovin, které tvoří kontrastivní pozadí záměrně a zpravidla cíleně užívaných prostředků příznakových, především expresivních, emocionálně zabarvených a subjektivně hodnotících. Hlavně tyto prostředky napomáhají účastníkům debat plnit funkci apelovou, a to nejen vůči ostatním přímým (přítomným) účastníkům komunikace, ale i vzhledem k televizním divákům.*“²⁰

Zvláštní pozornosti zasluhuje slovní zásoba. Hosté dle svého oboru používají termíny, profesionalismy, fráze, klišé, idiomatická a obrazná vyjádření, nespisovné a expresivní prostředky, cizí slova, neologismy, případně okazionalismy. Se zaměřením této bakalářské práce se budu věnovat užití těchto lexikálních jednotek: Termíny a profesionalismy, expresivní výrazy, hovorové výrazy.

Termíny jsou odborné výrazy, které musí splňovat několik kritérií – musí být jednoznačné (To zaručuje maximální určitost vyjadřování), přesné („*Termín musí přesně odrážet pojmenovávanou skutečnost, smyslem termínu je vystihnout pojem. Obsah pojmu je u termínů vyjádřen definicí, přičemž nežádoucí je vazba na kontext.*“²¹), ustálené a normalizované („*Ustálenost ovšem neznamená neměnnost. Normalizovanost je dána obecnou shodou odborných kruhů na užívání jednotlivých termínů a počítováním podoby jednotek terminologie oboru za závazné.*“²²) a neexpresivní. Profesionalismy jsou „*nespisovné odborné názvy, pojmenování a obraty používané v pracovním okruhu.*“²³

Expresivní výrazy jsou slova citově zabarvená. Je to složka významu jazykové jednotky, která vyjadřuje hodnotící vztah, postoj nebo rozpoložení mluvčího.

²⁰ Čmejrková, Hoffmanová: Jazyk, média, politika, str. 172 - 173

²¹ Jílek: Lexikologie a stylistika, str. 16

²² Jílek: Lexikologie a stylistika, str. 17

²³ Jílek: Lexikologie a stylistika, str. 11

Hovorová čeština je mluvená forma spisovné češtiny. Řídí se tedy spisovnou normou, ale je i tolerantní k jazykovým prostředkům, které ještě nebyly uznány za spisovné

4.4 Negativní jevy v projevu hosta

Někteří hosté, zejména v pořadech, jejichž charakter je konfrontační, využívají svého prostoru na televizní obrazovce k prosazování vlastních tezí, které nesouvisí s položenou otázkou, vyhýbají se odpovědi, snaží se poškodit svého oponenta, snaží se působit na divákovi city nebo se s moderátorem dokonce hádají. Často takového projevu, který splňuje znaky agresivní komunikace, volí politici.

Od agresivní komunikace je třeba odlišit asertivní komunikaci. *„Asertivní komunikace je soubor pravidel k projednávání věcných otázek při věcném vztahu k nim i k partnerovi. Nenásilně, vlídně, ale otevřeně a rozhodně se při ní vyslovují vlastní stanoviska a neskrývá se snaha dosáhnout komunikačního záměru. Tvoří základ věcného manažerského vyjednávání, obchodního jednání a věcného řešení problémů.“*²⁴ Asertivní komunikace je příkladem pozitivního projevu hosta.

5. Sledované pořady

Ke svému rozboru jsem si vybral jedenáct pořadů České televize. Pořady Česká televize proto, že ČT je veřejnoprávní médium, plní poslání „kultivátora společenského života“ a hosté, kteří chodí do diskusních pořadů, jsou přirozenými vzory v dané oblasti. Širokou škálu pořadů jsem si vybral proto, abych mohl rozebrat televizní výstupy osobností z maximálního okruhu oblastí společenského života.

5.1 Stručná charakteristika sledovaných pořadů

Všech jedenáct pořadů, které jsem v rámci své bakalářské práce sledoval, se týká oblastí naší společnosti. Sedm z nich (Buly, Ekonomika ČT 24, Historický magazín, Média a svět, Milénium, Politické spektrum, Studio fotbal, Téma pro hosty...) se věnuje vždy jednomu konkrétnímu oboru, zbylé tři (Interview ČT 24, Otázky Václava Moravce a Před půlnocí) nemají stálou oblast, na niž by se výhradně zaměřovaly.

²⁴ Bartošek: Kultura a technika mluvené řeči, str. 7

Název pořadu	Stopáž	Přesný čas	Tematické zaměření	Počet hostů
Buly	různá	Čtvrtek 16:45 – 19:30 ²⁵	Sport – hokej	1-2
Ekonomika ČT 24	20 minut	Pondělí – pátek 20:04 – 20:30	Ekonomika	2-4
Historický magazín ²⁶	25 minut	Sobota po 21. hodině	Historie	2
Interview ČT 24	22 minut	Pondělí – pátek 17:32 – 18:00	Společnost	1
Média a svět	25 minut	Neděle 16:33 – 17:00	Žurnalistika	1-3
Milénium	22 – 25 minut	Pondělí – pátek 11:35 – 12:00	Věda, nové technologie	2-3
Otázky Václava Moravce	120 minut	Neděle 12:00 – 14:00	Společnost - aktuální dění, zejména politika	2-10 ²⁷
Politické spektrum	25 minut	Sobota 20:33 – 21:00	Politika	3
Před půlnocí	25 – 30 minut	Pondělí – pátek 23:30 – 0:00	Společnost	1
Studio fotbal	Různá	Nelze určit ²⁸	Sport – fotbal	1
Téma pro hosty...	25 minut	Nelze určit ²⁹	Sport – všeobecně	1-2

6. Rozbory sledovaných pořadů

Ke svému sledování jsem si vybral jedenáct pořadů České televize, v nichž jsou hosty lidé z různých oblastí společnosti. Dohromady jsem k rozboru ve své bakalářské práci vybral 77 hostů. Každého sledovaného hosta jsem hodnotil na základě 12 kritérií, jimiž jsou: věk, oblečení, ilustrátory, regulátory, adaptéry, komunikační záměr, orientace k divákovi, negativní jevy v projevu hosta (viz kapitola 4.4), řečové vady, dodržování jazykové normy³⁰, lexikální zásoba, parazitní zvuky. Tato všechna kritéria jsem vybral, protože si myslím, že každé z nich vypovídá

²⁵ V tento čas je vysílán přenos zápasu z české hokejové nejvyšší soutěže během základní části (září – únor). Během vyřazovací části, play-off, jsou pak zápasy vysílány každý hrací den rovněž od 16:45, výjimečně v jiný čas. Konec pořadu v 19:30 je orientační, v případě prodloužení zápasu je pak přenos delší.

²⁶ Pořad se přestal vysílat k 1.1.2009.

²⁷ Počet hostů je různý, pořad je rozdělen na několik částí, v nichž jsou diskutována různá témata. Hlavní část, která je vždy první, má dle situace 2-5 hostů. Ve specializovaném vysílání pořadu může být hostem Otázek Václava Moravce výjimečně i jen jeden host.

²⁸ Studio fotbal s přenosem z české nejvyšší fotbalové soutěže je vysíláno v neděli od 19:50 a v pondělí od 16:30, Studio fotbal s přenosem z Ligy mistrů je vysíláno v úterý a ve středu od 20:25.

²⁹ Pořad nemá pravidelný vysílací čas.

³⁰ Sledoval jsem výrazné odchylky od standardizované podoby spisovné češtiny.

o charakteru hosta a má vliv na jeho vystoupení v televizi, tudíž i na názor diváka na dotyčného hosta.

Při sledování dodržování jazykové normy jsem zaměřil na nejčastější prohřešky, které se obecně v jazyce lidí objevují, tedy přidávání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“, špatné skloňování přídavných jmen a zájmen, špatné užívání některých podstatných jmen a sloves.

Nejdříve jsem si výše zmíněná kritéria zvolil a na základě odborné literatury nadefinoval. Poté jsem sledoval několik vysílání každého z vybraných pořadů, při nichž jsem zaznamenával údaje, týkající se zvolených kritérií. Vysledované údaje jsem zpracoval do tabulek a následně zhodnotil a porovnal.

U každého pořadu také uvádím typ rozhovoru. Ten primárně nevyovídá o typologii hosta, ale v práci je uváděn proto, aby si čtenář mohl udělat názornější představu o charakteru, průběhu a atmosféře jednotlivých pořadů. (typy rozhovorů viz kapitola 2.3)

Poznámka: V rozborech jednotlivých pořadů se v tabulkách objevuje kolonka „Role v pořadu“. Ta znamená označení, které dává moderátor hostovi. Nepatří mezi hodnotící kritéria.

6.1 Buly³¹

Moderátoři pořadu: Robert Záruba, Petr Vichnar, Michal Dusík, Jiří Hölzel.

Hlavní náplní pořadu Buly jsou přímé přenosy z hokejových zápasů. Úkolem hostů je vysílaný pořad oživit svými odbornými postřehy, zasvěceně hovořit o daném sportu, poodhalit taktické záměry trenérů, rozebírat brankové a sporné situace a podobně. Do studia chodí stále ještě aktivní vrcholoví sportovci, slavné sportovní osobnosti minulosti, trenéři, rozhodčí a další.

Typ rozhovoru: Relativně volný, zjišťující názory

³¹ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Buly.

MARTIN HOSTÁK

Role v pořadu: Hokejový expert

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčový moment rozebírané situace. Malými gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu. Pohledem do monitoru a ukazováním na něj zdůrazňuje rozebíranou situaci.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek.

Komunikační záměr: Nabídnout divákovi odborné postřehy z hokejového utkání, rozebrat některé situace ze zápasu.

Orientace k divákovi: Chce divákovi vysvětlit herní situace. Snaží se s divákem komunikovat, říká například: Tady se podívejte.“

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, chybí nejméně z hokejových hostů. Chybně například skloňuje přídavná jména (např. *velkej, podobnej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. hodnocení výkonů – *hraje dobře, tvrdý faul, skvělý zákrok*), termíny (např. *power play*), slangismy (např. *háček*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

DAVID POSPÍŠIL

Role v pořadu: Hokejový expert

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčový moment rozebírané situace. Malými gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu. Pohledem do monitoru a ukazováním na něj zdůrazňuje rozebíranou situaci.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Nabídnout divákovi odborné postřehy z hokejového utkání, rozebrat některé situace ze zápasu.

Orientace k divákovi: Chce divákovi vysvětlit herní situace. Snaží se s divákem komunikovat, říká například: Tady si všimněte.“

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, ale chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (např. *velkej, chytrej*) a zájmen (*tydle*). Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (*vopět, vodtamtud*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. hodnotí celkovou hru – *hra je rozháraná, necitlivý zásah do hry*), termíny (např. *ofsajd, zakázané uvolnění*), slangismy (např. *blafák, sekera*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „tak“.

JOSEF ZAJÍC

Role v pořadu: Hokejový expert

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčový moment rozebírané situace. Středními gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu. Pohledem do monitoru a ukazováním na něj zdůrazňuje rozebíranou situaci.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek.

Komunikační záměr: Nabídnout divákovi odborné postřehy z hokejového utkání, rozebrat některé situace ze zápasu.

Orientace k divákovi: Chce divákovi vysvětlit herní situace. Snaží se s divákem komunikovat, říká například: Tady diváci mohou vidět.“

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, ale chybuje. Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (např. *vopravdu*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. při popisu akcí – *šikovná klička*), termíny (např. *beton – ve smyslu součást brankářské výstroje*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

PAVEL RICHTER

Role v pořadu: Hokejový expert

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčový moment rozebírané situace. Středními gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Nabídnout svůj názor na momenty z hokejového zápasu a na celkové dění v hokeji.

Orientace k divákovi: Chce divákovi sdělit své zkušenosti s hokejem. Chce divákovi vysvětlit herní situace.

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (*rychlejš, důraznějš*) a zájmen (*tahlenctá*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. hodnotí hru týmu – *dnes hrají špatně*), slangismy (např. *kiks*), hovorové výrazy (např. když komentuje ránu pěstí – *krátká svižná*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „ehm“.

ROBERT KYSELA

Role v pořadu: Hokejový expert

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu. Pohledem do monitoru a ukazováním na něj zdůrazňuje rozebíranou situaci.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Nabídnout divákovi odborné postřehy z hokejového utkání, rozebrat některé situace ze zápasu.

Orientace k divákovi: Chce divákovi vysvětlit herní situace. Snaží se s divákem komunikovat, říká například: Tady se podívejte.“

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení. Ale chybné skloňování přídavných jmen (např. *jinej*) a zájmen (*tehlecten*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *krásně se uvolnil, je to inteligentní hráč, má tvrdou střelu*), termíny (např. *bodyček*), slangismy (např. *blafák*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

VLADIMÍR RŮŽIČKA

Role v pořadu: Hokejový trenér

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela a středními gesty dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Pohovořit o aktuální situaci v české hokejové reprezentaci.

Orientace k divákovi: Hokejová reprezentace je téma, které hokejového fanouška zajímá. Moderátor proto klade k tomuto tématu otázky a Růžička se na ně snaží co nejjasněji odpovědět.

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Chybuje, především ve skloňování přídavných jmen (např. zapomenutej).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *jsem nespokojený, byla to velká chyba*), hovorové výrazy (např. *splichtit*), termíny (např. *defenziva*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*ehm*“.

JOSEF AUGUSTA

Role v pořadu: Bývalý hráč

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek.

Komunikační záměr: Nabídnout svůj názor na momenty z hokejového zápasu a na celkové dění v hokeji.

Orientace k divákovi: Chce divákovi sdělit své zkušenosti s hokejem a jako uznávaný trenér nabídnout odborné zamyšlení.

Negativní jevy: Ne.

Řečové vady: Ne.

Dodržování jazykové normy: Často chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (*skvělejš, americkéjš, v dobrý formě*). Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (*vod toho, vopravdu*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. při svých vzpomínkách – *hráli perfektně*), hovorové výrazy (např. *brankář to zbaštil*), slangismy (např. *profík*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*ehm*“ nebo „*no*“.

6.2 **Ekonomika ČT 24**³²

Moderátoři pořadu: Daniela Písařovicová, Přemysl Čech, Michala Hergetová.

Ekonomika ČT 24 shrnuje denní informace z oblasti financí, průmyslu a obchodu, podnikání a dalších ekonomických odvětví. K moderátorovi do studia chodí hosté, kteří ekonomické události komentují a analyzují.

Typ rozhovoru: Zjišťující názory, skupinový

MARTIN ŘÍMAN

Role v pořadu: Ministr obchodu a průmyslu (ODS)

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

³² Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Ekonomika ČT 24.

Komunikační záměr: Nabídnout pohled na danou problematiku ze své pozice, tudíž ministra.

Orientace k divákovi: Chce divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. špatné skloňování zájmen – *kerej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *to se nám nelíbí, to není moudré*), termíny (např. *insolventní zákon, fiskální opatření*).

Parazitní zvuky: Svě výpovědi začíná „no“.

RADOMÍR ŠIMEK

Role v pořadu: Ředitel společnosti Siemens

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Vyjádřit pocity po ocenění, jehož dosáhl.

Orientace k divákovi: Sděluje divákům své pocity i cesty, jak úspěchu dosáhl, zaujmout je.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *jsem potěšen, musíte být pozorní*), termíny (např. *akcie*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

JIŘÍ BERANOVSKÝ

Role v pořadu: Ředitel EkoWATT

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Malými gesty a svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Presentovat názory společnosti, kterou zastupuje.

Orientace k divákovi: Chce divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to kvalitnější*), termíny (např. *emise, diverzifikace*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „ehm“.

LIBOR DELLIN

Role v pořadu: Zástupce - Občanského sdružení majitelů domů

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu. Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Vyjádřit postoj v problematice nájemného za stranu, jež zastupuje.

Orientace k divákovi: Chce divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout. Snaží se zpochybnit názory oponenta.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ – *voni*)

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*velká snaha, je to nesmysl*), termíny (např. *deregulace, Ústavní soud*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

STANISLAV KŘEČEK

Role v pořadu: Zástupce – Sdružení nájemníků ČR

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu. Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Vyjádřit postoj v problematice nájemného za stranu, jež zastupuje.

Orientace k divákovi: Chce divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout. Snaží se zpochybnit názory oponenta.

Řečové vady: Rotacismus

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *šedesátitisícovýho bytu*)

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *nájemné není levnější, veliké množství, lidé jsou v zoufalé situaci*), termíny (např. *Občanský zákoník, regulované nájemné*).

Parazitní zvuky: Svě výpovědi začíná „no“.

JIŘÍ BELINGER

Role v pořadu: Zástupce – Asociace malých a středních podniků a živnostníků

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Nabídnout pohled na danou problematiku ze své pozice.

Orientace k divákovi: Chce divákům vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. špatné skloňování přídavných jmen – *velkej, objemnej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*je zcela zásadní, motivující faktor, je to jednoznačné*), termíny (např. *DPH, osoba výdělečně činná*).

Parazitní zvuky: Své výpovědi začíná „no“.

DAVID MAREK

Role v pořadu: Ekonom, společnost Patria

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Nabídnout nestranný pohled na řešenou problematiku.

Orientace k divákovi: Jako uznávaný odborník se snaží pro diváky vysvětlit problém, tudíž komentovat řešenou problematiku.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Sigmatismus

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *masivní propouštění, temné období*), termíny (např. *komodita, pandemie, inflace*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

6.3 Historický magazín³³

Moderátoři pořadu: Eduard Stehlík, Petr Brod, František Novotný, Marie Koldinská.

V Historickém magazínu byly detailně rozebírány historické osobnosti, události nebo časová období. V každém pořadu byly promítány dobové fotografie či šoty. Od ledna 2009 přestala ČT tento pořad vysílat. Hosty pořadu byli nejen historici, ale i další lidé, jež se vyznali v dané problematice (např. publicisté, vodohospodář).

Typ rozhovoru: Hlubkový

VLADIMÍR NÁLEVKA

Role v pořadu: Historik, Ústav světových dějin FF UK

Věk: Starší dospělí

Oblečení: Svetr, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Poskytnout velké množství informací o dané historické události. Uvádět detaily, vysvětlovat historické souvislosti.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *snadno získal, velké prostory*), termíny (např. *nacismus, komunismus*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

LENKA BOBKOVÁ

³³ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Historický magazín.

Role v pořadu: Historička, Filozofická fakulta UK

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, sukně

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Poskytnout velké množství informací o dané historické události. Uvádět detaily, vysvětlovat historické souvislosti.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *zkušení lékaři, byl v tak vysoké pozici, velký o turnaj*) termíny (např. *Koruna království Českého*), historismy (např. *državy*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

DUŠAN RADOVANOVIČ

Role v pořadu: Historik, Ústav světových dějin FF UK

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď. Pohledem mimo moderátora naznačuje, že nad otázkou přemýšlí.

Komunikační záměr: Poskytnout velké množství informací o dané historické události. Uvádět detaily, vysvětlovat historické souvislosti.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *byl to významný politik, byli jsme ve složité situaci*), termíny (např. *politika appeasementu*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

PETR VOREL

Role v pořadu: Profesor

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Poskytnout velké množství informací o dané historické události. Uvádět detaily, vysvětlovat historické souvislosti.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *běžná záležitost, vhodnější podmínky, menší řeky*), termíny (např. *monarchie, konjunktura, středověk*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

MIROSLAV HULE

Role v pořadu: Vodohospodář

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: : Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Poskytovat nové informace. Hovořit nejen o historických událostech, ale také věcech z oboru (o vodohospodářství, o rybnících).

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb (*vopravdu, vobrovskej cit*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. byla *prastará, to je impozantní*), termíny (např. *inženýrské technologie, renesance*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“.

MARTIN VELEK

Role v pořadu: Letecký publicista

Věk: Starší střední

Oblečení: Mikina, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Poskytovat nové informace. Hovořit nejen o historických událostech, ale také věcech z oboru (o letadlech).

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *bohatá publicistická činnost*), termíny (např. *firma Kraus*), profesionalismy (*aerovka, poldovka*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

PAVEL SVITÁK

Role v pořadu: Letecký publicista

Věk: Starší střední

Oblečení: Košile, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Poskytovat nové informace. Hovořit nejen o historických událostech, ale také věcech z oboru (o letadlech).

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *materiální stav byl neutěšitelný, bomby se shazovaly primitivním způsobem*) termíny (např. *letoun Brige 14*), profesionalismy (*brand'ák*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

6.4 Interview ČT 24³⁴

Moderátoři pořadu: František Lutonský, Daniela Drtinová.

Interview ČT 24 je rozsáhlý rozhovor na aktuální téma s osobností z různé oblasti společenského života. Úlohou hosta je v něm prezentovat vlastní stanoviska k tématu, umět divákům vysvětlit věci, které jim mohou být podle otázky moderátora nejasné, případně říci něco o svém životě.

Typ rozhovoru: Osobní

JIŘÍ BAUMRUK

Role v pořadu: Šéf Rady České televize

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou.

³⁴ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Interview ČT 24.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Svráštěním čela dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Povídat o fungování Rady ČT, o výběru nového generálního ředitele.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit podstatu problému a zaujmout je svým povídáním.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *jednoznačně se zlepšilo, není jednoduchá*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

ALENA BORŮVKOVÁ

Role v pořadu: Kandidátka na místopředsedkyni ČSSD

Věk: Mladší střední

Oblečení: Kostým

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek.

Komunikační záměr: Povídat o své kandidatuře na post místopředsedkyně strany.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout, představit, přesvědčit je o správnosti svých názorů.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *abysme*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *není to šťastná situace, ta situace není lehká pro mě, ženský hlas je tam málo slyšet*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“ nebo „tak“.

JIRÍ ŠLÉGR

Role v pořadu: Kandidát ČSSD do Poslanecké sněmovny; hokejista

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kravata, rifle

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Svráštěním čela dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Povídat o své kandidatuře, o hokeji, o své hokejové kariéře.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním, přesvědčit je o správnosti svých názorů.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (vod, *vodpověď*). Občas špatně skloňoval (např. *schopnej, lidi byli spokojený*). Chybné užívání některých sloves (např. *přemejšlet*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *potěšilo mě to, velmi dobře se vyjádřil*), hovorové výrazy (např. *pokavad*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

MARTIN PECINA

Role v pořadu: Ministr vnitra

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou.

Adaptéry: Svráštěním čela dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse.

Komunikační záměr: Povídat o situaci na ministerstvu vnitra.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit podstatu problému a zaujmout je svým povídáním.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *důležité z mého pohledu, považuji za dobrý výsledek*) používání termínů (např. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

ERICH BRABEC

Role v pořadu: Fotbalista Slavie Praha

Věk: Mladší střední

Oblečení: Košile, rifle

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Povídat o situaci ve fotbalové Slavii.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, málo chyb (např. u používání sloves – *dělaj, bysme*; zájmena – *jsou hráči, který*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*bylo tam špatné období, jsem šťastný*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*no*“ nebo „*tak*“.

ALENA VONDROVÁ

Role v pořadu: Předsedkyně Odborového svazu zaměstnanců ve státní správě

Věk: Starší střední

Oblečení: Kostým

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek.

Komunikační záměr: Povídat o plánech svazu, jež zastupuje.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *abysme*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *ta úprava není příliš vysoká, to je dobrá zpráva*), používání termínů (např. *valorizace, inflace*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“.

ALENA ŠTEFLOVÁ

Role v pořadu: Ředitelka české kanceláře Světové zdravotnické organizace

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, sukně

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje přátelskou atmosféru pořadu, úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek. Svráštěním čela dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Povídat o činnosti Světové zdravotnické organizace.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *hodnotí velice příznivě, aby to bylo daleko více podpořeno*), používání termínů (např. *pandemie, virus, importovaný, Evropská komise*), anglických slov (např. *committee*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*ehm*“.

6.5 Média a svět³⁵

Moderátoři pořadu: František Lutonský, Petr Skočdopole.

Pořad Média a svět rozebírá témata, jež souvisejí s médii, ať už z hlediska chodu televizních a rozhlasových stanic a tištěných periodik, mediálních kauz, reklamy a marketingu nebo nových zákonů, které mají vliv na práci novinářů. Každý pořad se vždy zaměřuje na jednu konkrétní událost (výjimečně na dvě). Hosty pořadu jsou zástupci médií, členové novinářských komisí, zástupci reklamy, právníci a další.

Typ rozhovoru: Zjišťující názory

HANA HIKELOVÁ

Role v pořadu: Ředitelka zpravodajských stanic Českého rozhlasu

Věk: Mladší střední

Oblečení: Svetr, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem. Malými gesty dává najevo, že se snaží co nejlépe odpovědět na položenou otázku.

Komunikační záměr: Povídat o plánech v Českém rozhlase.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům představit svou novou koncepci veřejnoprávní rozhlasové stanice, říci jim, co mohou od Českého rozhlasu pod jejím vedením očekávat.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

³⁵ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Média a svět.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *nikdy to ideálně nefungovalo, zásadnější změny*), používání termínů (*platforma, médium, rádio Česko*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*tak*“.

PAVLÍNA KVAPILOVÁ

Role v pořadu: Vedoucí Redakce diskusních pořadů ČT

Věk: Mladší střední

Oblečení: Svetr, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem. Malými gesty dává najevo, že se snaží co nejlépe odpovědět na položenou otázku.

Komunikační záměr: Pohovořit o přípravách televize na návštěvu amerického prezidenta Baracka Obamy v Praze.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům přiblížit práci médií při návštěvě Baracka Obamy, zaujmout je zajímavostmi.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *prazvláštní domácí situace, jsme otevření, velká debata*) používání termínů (např. *restrikce, vizualizace, Evropská vysílací unie*) i hovorových výrazů (např. *četka*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

JIŘÍ MAJSTR

Role v pořadu: Náměstek generálního ředitele ČTK

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Středními gesty dává najevo, že se snaží co nejlépe odpovědět na položenou otázku.

Komunikační záměr: Pohovořit o přípravách ČTK na návštěvu amerického prezidenta Baracka Obamy v Praze.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům přiblížit práci médií při návštěvě Baracka Obamy, zaujmout je zajímavostmi.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to výjimečná akce, bylo by to obtížné*) používání termínů (např. *NATO*) a hovorových výrazů (např. *četka*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

PAVEL ŠAFR

Role v pořadu: Šéfredaktor týdeníku Reflex

Věk: Mladší střední

Oblečení: Mikina, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela a malými gesty dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat postoj časopisu Reflex v kauze s Davidem Rathem, poslancem ČSSD.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky přesvědčit o správnosti svých názorů.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to správný směr, považujeme za zásadní, jeho výroky jsou extrémně arogantní*), používá publicismy (např. *Rathova politika*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*ehm*“.

JAN LIPOLD

Role v pořadu: Člen etické komise Syndikátu novinářů

Věk: Mladší střední

Oblečení: Mikina, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Vyjádřit názor novinářské organizace na spor mezi Reflexem a Davidem Rathem.

Orientace k divákovi: Nabízí pohled novinářské organizace na kauzu, aby diváci znali v tomto problému i neutrální stanovisko.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *myslím, že titulní strana vyvolala oprávněný rozruch, karikatura je povedená, nápad je mimořádně kontroverzní*), používání termínů (např. *kontroverze*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

VILIAM BUCHERT

Role v pořadu: Zástupce šéfredaktora

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Vyjádřit svůj názor na to, jak by měla média informovat o neonacistech.

Orientace k divákovi: Jako člověk, který v problému přímo zainteresován, nabízí divákům svůj pohled na věc.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to nebezpečné, je to nejpodstatnější aspekt naší společnosti*), používání publicismů (např. *politické záhroby*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*ehm*“.

TOMÁŠ TRAMPOTA

Role v pořadu: Vysokoškolský učitel na Univerzitě Karlově

Věk: Mladší střední

Oblečení: Mikina, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Vyjádřit svůj názor na to, jak by měla média informovat o neonacistech.

Orientace k divákovi: Chce divákům vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržování, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *masová podpora, nebezpečí se zvyšuje*), používání termínů (např. *vizualizace, médium, sociální pozice*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*ehm*“ nebo „*no*“.

6.6 Milénium³⁶

Moderátoři pořadu: Veronika Paroulková, Jiří Václavek.

Milénium je futuristický magazín. Témata pořadu jsou různá, jejich společným znakem je budoucnost a vývoj. Patří mezi ně věda, lékařství, meteorologie, nové technologie, ekologie a další. Hosty Milénia bývají vědci, lékaři, umělci a další.

Typ rozhovoru: Zjišťující názory, hloubkový

MILAN MACEK

Role v pořadu: Genetik – Ústav biologie a lékařské genetiky

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora nebo dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Očným kontaktem s dalším hostem dává najevo zájem o jeho myšlenky.

Adaptéry: Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat odpověď na položenou otázku.

Komunikační záměr: Rozebírat problematiku dopingů u sportovců, hovořit o dopingů z genetického hlediska.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení. Minimum chyb, občas se ale dopustí špatného skloňování přídavných jmen (např. *mimořádný štěstí*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *pokrok je viditelný*), často používá termíny (např. *steroidy, transkripce genů, metabolická kaskáda*).

Parazitní zvuky: Občas svou výpověď začíná „no“.

³⁶ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Milénium.

JAN CHLUMSKÝ

Role v pořadu: Šéf Exekutivy Antidopingového výboru ČR

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora nebo dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz. Očným kontaktem s dalším hostem dává najevo zájem o jeho myšlenky.

Adaptéry: Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat odpověď na položenou otázku.

Komunikační záměr: Rozebírat problematiku dopingů u sportovců.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ – *vono*)

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to složité na posouzení*), často používá termínů (např. *genový doping, hmotnostní spektografie*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

JOSEF VYMAZAL

Role v pořadu: Primář – Radiodiagnostické oddělení Nemocnice Na Homolce

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora nebo dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Představit nové metody v lékařství, jež se týkají kardiologie.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ – vod toho).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to solidní*), často používá termínů (např. *centrální nervová soustava, interferovat, radiofrekvenční magnetické pole*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

MILOŠ TÁBORSKÝ

Role v pořadu: Přednosta Kardiocentra Nemocnice Na Homolce

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora nebo dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že váhá nad odpovědí.

Komunikační záměr: Představit nové metody v lékařství, jež se týkají kardiologie.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *abysme*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je velká snaha, samozřejmě to není jednoduché, systém je velice propracovaný*), často používá termínů (např. *implantát, kardiostimulátor, magnetická rezonance, ultrazvuk*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

VLADIMÍR ŽÁK

Role v pořadu: Designer

Věk: Mladší střední

Oblečení: Košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora nebo dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Představit o nových trendech v designu.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (např. *vono*). Chybné skloňování zájmen (např. *ktorej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*bylo to zdařile, myslím, že to získal zaslouženě*), používání termínů (např. *design*), hovorových výrazů (např. *ňáký*), anglicismů (např. *art*).

Parazitní zvuky: Občas svou výpověď začíná „no“ nebo „ehm“.

JAN PEREGRIN

Role v pořadu: Přednosta, Klinika zobrazovacích metod, IKEM

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Malými gesty a svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Představit nové metody v lékařství, jež se týkají nefrologie.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *obrovské náklady*), často používá termínů (např. *CT angiografie, morfologické zobrazení, rentgen, magnetická rezonance*).

Parazitní zvuky: Svou výpověď začíná „tak“.

MARCELA BÜRGELOVÁ

Role v pořadu: Nefroložka, Klinika nefrologie, IKEM

Věk: Mladší střední

Oblečení: Kostým

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora nebo dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Představit nové metody v lékařství, jež se týkají nefrologie.

Orientace k divákovi: Snaží se diváka obohatit o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *líbí se mi*), často používá termínů (např. *renovaskulární hypertenze*, *renální tepny*, *gnozeologická jednotka*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

6.7 Otázky Václava Moravce³⁷

Moderátor pořadu: Václav Moravec.

Otázky Václava Moravce je diskusní pořad, jeho tématem zpravidla bývá politika, zaměřená na jeden společenský problém (doprava, zdravotnictví, školství apod.). Nejčastějšími hosty pořadu jsou čeští politici, jejichž okruh je úzký. Jsou to většinou předsedové, místopředsedové parlamentních politických stran nebo ministři jednotlivých resortů. Dalšími hosty pořadu jsou zástupci justice, ekonomové, dopravní experti a další.

Typ rozhovoru: Zjišťující názory, skupinový

MIREK TOPOLÁNEK

Role v pořadu: Předseda ODS

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

³⁷ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Otázky Václava Moravce.

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu. Pohledem do kamery komunikuje s diváky a zdůrazňuje pro ně momenty za svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky přesvědčit o „své pravdě“. Snaží se s nimi komunikovat slovně i pohledem. Snaží se i vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout. Snaží se slovně „napadnout“ svého oponenta. Výjimečně se s moderátorem hádá.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *abysme*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to směšné, jsem spokojen, bude mít jen omezené pravomoce*), termíny (např. *Poslanecká sněmovna, Evropská rada*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*ehm*“.

JIŘÍ PAROUBEK

Role v pořadu: Předseda ČSSD

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu. Pohledem do kamery komunikuje s diváky a zdůrazňuje pro ně momenty za svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Presentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky přesvědčit o „své pravdě“. Snaží se s nimi komunikovat slovně i pohledem. Snaží se i vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout. Snaží se slovně „napadnout“ svého oponenta. Výjimečně se s moderátorem hádá.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb (některý věci).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je naprosto nepřipustné, je to absolutní nesmysl*), termíny (např. *mandát*), publicismy (např. *politický iluzionismus*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*tak*“.

VOJTĚCH FILIP

Role v pořadu: Předseda KSČM

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu. Pohledem do kamery komunikuje s diváky a zdůrazňuje pro ně momenty za svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Presentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky přesvědčit o „své pravdě“. Snaží se s nimi komunikovat slovně i pohledem. Snaží se i vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout. Snaží se slovně „napadnout“ svého oponenta. Výjimečně se s moderátorem hádá.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *abysme*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to špatně, to se nám vůbec nelíbí*), termíny (např. *referendum*), publicismy (např. *vládní angažmá*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*tak*“.

MARTIN BURSÍK

Role v pořadu: Předseda Strany zelených

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky přesvědčit o „své pravdě“. Snaží se s nimi komunikovat slovně i pohledem. Snaží se i vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout. Snaží se slovně „napadnout“ svého oponenta. Výjimečně se s moderátorem hádá.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb (např. používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ - *vodpracovat*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *myslím, že se jim příliš nedaří, je to strašlivý problém*), termíny (např. *sebereflexe*), publicismy (např. *pirátská politika*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*tak*“.

LENKA BRADÁČOVÁ

Role v pořadu: Prezidentka Unie státních zástupců

Věk: Mladší střední

Oblečení: Kostým

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Malými gesty a svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat své názory v diskusi o justici.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *nemyslím si, že by nepracovali nesprávně, i já jsem byla překvapená*), často termíny (*kárná žaloba, kárný senát, jurisdikce, výkonný výbor*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

JAROSLAV MÍL

Role v pořadu: Prezident Svazu průmyslu a dopravy, Zástupce ČEZ

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Středními gesty a svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat své názory v diskusi o energetice.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *lidi, který to postihne*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *vysoké příjmy, povedené kroky, není tak drastické*), termíny (např. *katalyzátor, infrastruktura, IT byznys*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „ehm“.

VLASTA PARKANOVÁ

Role v pořadu: Ministryně obrany (KDU-ČSL)

Věk: Starší střední

Oblečení: Kostým

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat své názory v diskusi o vojenství.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit podstatu problému a přesvědčit je o „své pravdě“.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *zejtra*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *ta obliba není velká, mně to přijde nesmyslné*), termíny (*kompatibilita*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „ehm“.

6.8 Politické spektrum³⁸

Moderátoři pořadu: Veronika Paroulková, Vladimír Kučera.

Pořad Politické spektrum dává příležitost k diskusi zástupcům neparlamentních politických stran o aktuálních politických a společenských problémech. Tímto pořadem plní Česká televize svou povinnost poskytovat prostor k vyjádření všem politickým uskupením. Hosty jsou předsedové nebo místopředsedové neparlamentních politických stran.

Typ rozhovoru: Zjišťující názory, skupinový

PETR MACH

Role v pořadu: Předseda Strany svobodných občanů

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Malými gesty a svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, ale chyby při skloňování přídavných jmen (např. *protikrizový opatření, velký strany, je to pohodlný*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *myslím si, že nejsou příliš účinná, nezdá se mi, že by to mělo nějaký výrazný efekt*), používá termíny (např. *deficit, privatizace*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

³⁸ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Politické spektrum.

EVA MORÁVKOVÁ

Role v pořadu: 1. místopředsedkyně Strany důstojného života

Věk: Mladší střední

Oblečení: Halenka

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora, případně i názorem dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora a ostatní hosty naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Malými gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, mluví spisovně.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *myslím, že to nepřinese výraznou změnu, nejsem s tímto krokem spokojena*), používá termíny (např. *legislativa*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „no“.

HELMUT DOHNÁLEK

Role v pořadu: Předseda SNK-ED

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora, případně i názorem dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora a ostatní hosty naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb (např. špatné skloňování – *dvěmi*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to nezdravé, je to podle mě chybná optika*), používá termíny (např. *mandatorní výdaje*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „no“.

JANA VOLFOVÁ

Role v pořadu: Předsedkyně Strany důstojného života

Věk: Starší střední

Oblečení: Blůza

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora, případně i názorem dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Středními gesty a svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma. Zamračením se vyjadřuje své negativní pocity z diskuse.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, málo chyb. (např. špatné skloňování přídavných jmen – *novej*)

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *to je dobře, to je správné*) termíny (např. *Ústava*), hovorové výrazy („*koryta*“).

Parazitní zvuky: Bez nich.

ZDENĚK RYTÍŘ

Role v pořadu: Předseda Strany pro otevřenou společnost

Věk: Starší střední

Oblečení: Triko

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora, případně i názorem dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Špatné skloňování (např. *obtížně zařaditelný strany, žádnéj, se kterejma, něco zajímavýho*). Užívání nesprávných sloves (např. *přivýst*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *bonus je podle mě špatně, zaplaťpánbůh obtížně zařaditelní komunisti*) hovorové výrazy (např. *kšeft*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „*no*“.

FRANTIŠEK ČERVENKA

Role v pořadu: Místopředseda – Právo a spravedlnost

Věk: Mladší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora, případně i názorem dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora a ostatní hosty naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Středními gesty a svrstěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Rotacismus

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, málo chyb (např. *ktorej, abysme*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je to změna spíše kosmetická, otevřít politický systém zcela zásadnějším způsobem, považujeme to za naprostou absurditu*), termíny (např. *klauzule*).

Parazitní zvuky: Některé výpovědi začíná „no“.

PETR CIBULKA

Role v pořadu: Předseda – Volte Pravý blok

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile

Ilustrátory: Dalšímu hostovi očním kontaktem s ním zdůrazňuje svou myšlenku. Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora, případně i názorem dalšího hosta. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora a ostatní hosty naznačuje, že nad otázkou přemýšlí. Středními gesty a svrstěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe

formulovat svou odpověď. Úsměvem reaguje na některou z moderátorových otázek, která trochu odlehčí probírané téma.

Komunikační záměr: Prezentovat své politické názory.

Orientace k divákovi: Snaží se přesvědčit diváky o „své pravdě“. Snaží se i vysvětlit postatu problému.

Negativní jevy: Hovoří o věcech, které nesouvisí s položenou otázkou. Snaží se slovně „napadnout“ parlamentní politické strany.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, málo chyb. (např. používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ – *vopravdu, voni*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *nemůže si příliš stěžovat*), termíny (*masmédia, alternativa*), publicismy (např. *politické panoptikum*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

6.9 Před půlnocí³⁹

Moderátoři pořadu: Jolana Voldánová, Filip Sajler, Aleš Cibulka, Ester Janečková, Nora Janečková, Šárka Bednářová, Vendula Krejčová, Jiří Václavek, Zuzana Burešová.

Pořad Před půlnocí nabízí rozhovor moderátora s hostem. Interview je vedeno o hostově životě, pracovní činnosti, o problémech spojených s jejich prací i dalších jeho aktivitách. Spektrum hostů je široké – jsou to herci, umělci, politici, sportovci, hudebníci, vědci, lékaři, univerzitní profesori a další.

Typ rozhovoru: Osobní, biografický

MARTHA ISSOVÁ

Role v pořadu: Herečka

Věk: Mladší střední

Oblečení: Halenka, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

³⁹ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Před půlnocí.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Povídat o své herecké kariéře, pocitech, zážitcích.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním o své kariéře a herectví vůbec.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Často chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (*soutěživej typ, úplnej šok, ze skutečného vztahu*). Chybné užívání sloves (*zabejvá*) a podstatných jmen (*zejtra*). Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (*vono*)

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. je takový zvláštní moment, k těm lidem mám strašně hezký vztah, hovorové výrazy (*kecat*)).

Parazitní zvuky: Svě výpovědi začíná „no“.

ROBERT ZAJÍČEK

Role v pořadu: Předseda Občanského sdružení Bolíto, Lékař

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Povídat o problematice dětských úrazů.

Orientace k divákovi: Snaží se je upozornit na problém dětských úrazů, poradit jim.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, málo chyb (např. u *malého dítěte, začínaj, těžkej boj*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *myslím si, že jsou určitě nebezpečnější, je to velice závažná komplikace*), termíny (např. *tlakové masáže, infekce, bioinženýrské postupy*).

Parazitní zvuky: Bez nich.

TOMÁŠ PROKÚPEK

Role v pořadu: Komiksový publicista

Věk: Mladší střední

Oblečení: Triko, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Pohledem mimo moderátora naznačuje, že nad otázkou přemýšlí.

Komunikační záměr: Povídat o komisu, o jeho historii, vývoji, o komiksu obecně.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout povídáním o komiksu a obohatit je o nové informace.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (*odlišnej*)

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *dva kvalitní tvůrci, je toho strašně moc, je to neodmyslitelné*), termíny (např. *japonská manga, socialismus*).

Parazitní zvuky: Své výpovědi začíná „no“.

JIŘINA ŠIKLOVÁ

Role v pořadu: Socioložka

Věk: Starší dospělí

Oblečení: Blůza, kalhoty

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Povídat o politice.

Orientace k divákovi: Snaží se je zaujmout svým povídáním.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb (např. *oni chtějí*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *bylo to velmi milé setkání, domnívala jsem se, že by bylo dobré*), termíny (např. *komunismus, totalitní režim, import*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“.

MICHAL HORÁČEK

Role v pořadu: Podnikatel, textař, novinář, mecenáš

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem. Středními gesty naznačuje, že se snaží co nejlépe formulovat svou odpověď.

Komunikační záměr: Povídat o svém životě, o sázkách, o hudbě.

Orientace k divákovi: Snaží se je zaujmout povídáním o svém životě.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. (např. *vokopávat, je to zajímavý, je to krutý, nádherném sport, nebejvá*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *život je dynamický, mě tyázky bavily z mnoha důvodů, je to krutý v tomhle smyslu*), termíny (např. *instituce*), hovorové výrazy (*je to pitomý*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „ehm“ nebo „no“.

DRAHOSLAVA KABÁTOVÁ

Role v pořadu: Podnikatelka – získala cenu Sociálně prospěšný podnikatel roku 2008

Věk: Mladší střední

Oblečení: Kožená bunda, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Povídat o svém ocenění.

Orientace k divákovi: Snaží se je zaujmout svým povídáním o své kariéře.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (např. *pro pražský klienty, jednotlivý řemeslo, něco hrozného*). Chybné užití sloves (např. *odvítz*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *upekli jsme toho hrozně moc, přijde mi to nesmírně tvořivé*), termíny (např. *denní stacionář*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“.

JIRÍ ZÍDEK

Role v pořadu: Bývalý basketbalista, nyní tiskový mluvčí klubu ČEZ Nymburk

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Povídat o svém životě, o basketbalové kariéře, o basketbalu obecně.

Orientace k divákovi: Snaží se je zaujmout svým povídáním o své kariéře a o basketbalu.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení. Chybuje ve skloňování přídavných jmen a zájmen (*je to fantastický, hráč, kterýho, meich*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*měl jsem velkou kliku, je to moje výhoda*), termíny (*terminologie, komunismus*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*ehm*“.

6.10 Studio fotbal⁴⁰

Moderátoři pořadu: Jaromír Bosák, Pavel Čapek, David Kozohorský, Vlastimil Vlášek, Ondřej Lípa.

Hlavní náplní pořadu Studio fotbal jsou přímé přenosy z fotbalových zápasů. Úkolem hostů je vysílaný pořad oživit svými odbornými postřehy, zasvěceně hovořit o daném sportu, podhalit taktické záměry trenérů, rozebírat brankové a sporné situace a podobně. Do studia chodí stále ještě aktivní vrcholoví sportovci, slavné sportovní osobnosti minulosti, trenéři, rozhodčí a další.

Typ rozhovoru: Relativně volný, zjišťující názory

VLADIMÍR TÁBORSKÝ

Role v pořadu: Fotbalový expert

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela, středními gesty a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace, z pozice odborníka přidat své postřehy. Snaží se s diváky slovně komunikovat (např. říká „*Diváci vidí*“).

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

⁴⁰ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Studio fotbal.

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, ale chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (*dobrej, rychlej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*myslím si, že nehrají dobře, přinesl do jejich hry velké oživení*), hovorové výrazy (*frknul*), slangismy (např. *velké vápno*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“.

PAVEL KAROCH

Role v pořadu: Fotbalový expert

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, triko, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela, středními gesty a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace, z pozice odborníka přidat své postřehy. Snaží se s diváky slovně komunikovat (např. říká „*Podívejte se*“).

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, málo chyb (např. *Brno nebylo schopný, silový situace, po pěkný fotbalový akci*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *chybí jim větší agresivita, mně se dnes ten hráč líbil moc*), termíny (např. *defenziva, mentalita*), slangismy (např. *plichta*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „tak“.

PAVEL KUKA

Role v pořadu: Bývalý fotbalista

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace, z pozice odborníka přidat své postřehy. Snaží se s diváky slovně komunikovat (např. říká „*Diváci vidí*“).

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (např. je to předčasný, zbytečný a rychlý, natržený vazy, překvapeném) a zájmen (kterej, v tyto situaci).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *není to ideální, mají velké problémy se střelením gólů*), slangismy (např. *desítka*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

GÜNTER BITTENGEL

Role v pořadu: Fotbalový trenér

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace, z pozice odborníka přidat své postřehy. Snaží se s diváky slovně komunikovat (říká např. „*Diváci si mohou všimnout*“).

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, ale chybuje. Občas špatné skloňování sloves (např. *dávaj, vyhrávaj*) a přídavných jmen (ve středový řadě, po pravý straně).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (*myslím, že se dá očekávat útočný fotbal, mají hbité a nebezpečné útočníky*), termíny (např. *ofenziva*), hovorové výrazy (např. *dostal nakopáno*), slangismy (např. *křídlo*).

Parazitní zvuky: Svě výpovědi začíná „*tak*“.

STANISLAV LEVÝ

Role v pořadu: Fotbalový trenér

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, triko, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Středními gesty a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace, z pozice odborníka přidat své postřehy. Snaží se s diváky slovně komunikovat (např. říká „*Diváci vidí*“).

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (např. musí mít čistý svědomí, mladý kluci), a číslovek (po třicátým kole, od šestnáctiletého kluka). Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (např. vodpustí).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *jsou na dobré cestě, bude to nesmírně složité, nepomohla jim střídání, trenér neměl šťastnou ruku*), hovorové výrazy (*rozhodčí to fouknul*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „tak“.

JOSEF CSAPLÁR

Role v pořadu: Fotbalový trenér

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile, kalhoty

Ilustrátory: Středními gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela, středními gesty a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace, z pozice odborníka přidat své postřehy. Snaží se s diváky slovně komunikovat (říká např. „*Divák si může všimnout*“).

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Často chybuje. Hlavně ve skloňování přídavných jmen (např. skvělejš, zklamanejš, celejš, neskonalejš). Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (např. vodešel). Špatné užívání sloves (maj, bejt) a podstatných jmen (zejtra).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *ten hráč je dneska málo aktivní, mají obrovskou vnitřní sílu*), hovorové výrazy (*profík*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „no“.

VÁCLAV DROBNÝ

Role v pořadu: Fotbalista

Věk: Mladší střední

Oblečení: Sako, triko, kalhoty

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje klíčové momenty rozebírané situace nebo hlavní myšlenky svého proslovu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s myšlenkou moderátora. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Nabídnout své postřehy z fotbalového zápasu. Povídat o fotbalových klubech.

Orientace k divákovi: Snaží se pro diváka rozebrat herní situace.

Negativní jevy: Na některé otázky nedokáže odpovědět.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Často chybuje. Téměř každá jeho věta byla nespisovná. Snaha o její dodržení, ale chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (např. *každý rok, každého trenéra, jinejch základech*), Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (např. *voba, von*). Špatné užívání sloves (např. *bejt, maj, hoděj*) a podstatných jmen (*tejden*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *myslím, že se ve druhé půli zlepší, jsou velmi kvalitní*), hovorové výrazy (např. *zápas blbec*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „ehm“.

6.11 Téma pro hosty...⁴¹

Moderátoři pořadu: Jiří Zíta, Jiří Rejman, Miroslav Langer, Pavel Čapek, Marek Svačina, Ondřej Tomek, Otakar Černý, Jakub Bažant, Tomáš Budka, Michal Dusík, Jan Smetana.

Téma pro hosty (název doplněn o jméno moderátora) se věnuje sportu. Každé jedno vysílání je zaměřeno na jeden sport, na jednu konkrétní sportovní událost. Do pořadu chodí sportovci, trenéři nebo manažeři jednotlivých sportovních odvětví.

Typ rozhovoru: Zjišťující názory, osobní

VÁCLAV LUKA

Role v pořadu: Prezident Jockey klubu ČR

Věk: Starší střední

Oblečení: Sako, košile

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Hovořit o situaci v dostihovém sportu.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním a vysvětlit jim podstatu problému.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. (např. chybné skoňování přídavných jmen – *prostředky byly vynaložený*), Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ – *vopravdu, vod*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *je složitá finanční situace, jsou mezi nimi velké rozdíly*), termíny (např. *termínová listina*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „tak“.

MIROSLAV PETRÁŇ

Role v pořadu: Předseda představenstva Dostihového spolku Pardubice

Věk: Starší střední

⁴¹ Rozbor proveden na základě sledování vybraných pořadů Téma pro hosty...

Oblečení: Triko

Ilustrátory: Malými gesty a zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Hovořit o situaci v dostihovém sportu.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním a vysvětlit jim podstatu problému.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb. (např. *neskutečnej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *možnosti jsou omezené*), termíny (např. *Velká pardubická*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

ANTONÍN LÉBL

Role v pořadu: Předseda Českého volejbalového svazu

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Zdvihnutím obočí zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Představit volejbalové Final Four v Praze.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům Final Four ve volejbale představit a nalákat je na něj.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *bude to špičkový volejbal, jsem velmi rád, stálo nás to mnoho úsilí*), termíny (např. *Sazka Aréna*), anglicismy (např. *full house*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

JAN FRONĚK

Role v pořadu: Závodník motoskjöringu

Věk: Mladší střední

Oblečení: Mikina

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Představit motoskjöring a povídat o něm, o svých úspěších.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním, představit jim motoskjöring.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Často chybuje. Používání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ – *vo tom*. Chybné skloňování přídavných jmen – *jiný zájmy, byl vytřeštěnej, pěknej sport*. Chybné používání sloves – *pomejšlet, řek*.

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *byli jsme překvapení, byla příšerná zima*), hovorové výrazy.

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“ nebo „*ehm*“.

LIBOR VARHANÍK

Role v pořadu: Předseda Českého atletického svazu

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Středními gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svraštěním čela dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď.

Komunikační záměr: Hovořit o situaci ve vedení atletického svazu.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit podstatu problému.

Negativní jevy: Některým otázkám se snaží vyhnout.

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, minimum chyb (např. abysme).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *byli jsme zklamáni, je to obrovská možnost*), termíny (např. *valná hromada*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“.

TOMÁŠ SATORANSKÝ

Role v pořadu: Basketbalista USK Praha

Věk: Mladí dospělí

Oblečení: Svetr

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Povídat o své basketbalové kariéře, o svých plánech a cílech do budoucna.

Orientace k divákovi: Snaží se diváky zaujmout svým povídáním o své kariéře.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Chybuje. Chybné skloňování přídavných jmen (*každej, velkej, fyzickejm*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *konkurence je obrovská, je to nejlepší liga v Evropě*).

Parazitní zvuky: Své výpovědi začíná „*tak*“.

JAROSLAV VLASÁK

Role v pořadu: Majitel HC Znojemští Orli

Věk: Starší střední

Oblečení: Oblek, košile, kravata

Ilustrátory: Malými gesty zdůrazňuje momenty svého projevu.

Regulátory: Pokyvováním hlavou dává najevo souhlas s moderátorovou myšlenkou. Kontaktem z očí do očí s moderátorem dává najevo zájem o diskusi s moderátorem a připravenost ihned reagovat na moderátorův dotaz.

Adaptéry: Svráštěním čela a pohledem mimo moderátora dává najevo, že přemýšlí nad položenou otázkou a snaží se formulovat co nejlepší odpověď. Úsměvem potvrzuje uvolněnější atmosféru rozhovoru s moderátorem.

Komunikační záměr: Hovořit o konci hokejové extraligy ve Znojmě.

Orientace k divákovi: Snaží se divákům vysvětlit, proč už se ve Znojmě nebude hrát hokejová extraliga.

Negativní jevy: Ne

Řečové vady: Ne

Dodržování jazykové normy: Snaha o její dodržení, přesto chybí. Chybné skloňování přídavných jmen a zájmen (*byly to krásný roky, kterej*).

Lexikální zásoba: Neutrální slovní zásoba, hodnotící výrazy (např. *vzpomínky jsou jenom nádherné, naše finanční prostředky jsou omezené*).

Parazitní zvuky: Některé své výpovědi začíná „*tak*“ nebo „*no*“.

7. Porovnání sledovaných pořadů

V jedenácti sledovaných pořadech jsem rozebral 77 jejich hostů, které jsem hodnotil na základě devíti kritérií.

7.1 Kritérium věku

Do pořadů, které jsem si vybral ke zkoumání, chodili nejčastěji lidé středního mladšího a středního staršího věku. Ze 77 hostů bylo 33 z nich mladšího staršího věku (24 – 44 let) a 41 staršího středního věku (45 – 64 let). 2 hosté byli ve věku starší dospělí (65 – 74 let) a jeden host ve věku mladí dospělí (18 – 24 let).

Pořad/Kritérium	Mladí dospělí	Mladší střední	Starší střední	Starší dospělí
Buly	0	5	2	0
Ekonomika ČT 24	0	2	5	0
Historický magazín	0	1	5	1
Interview ČT 24	0	5	2	0
Média a svět	0	5	2	0
Milénium	0	2	5	0
Otázky Václava Moravce	0	1	6	0
Politické spektrum	0	4	3	0
Před půlnocí	0	5	1	1
Studio fotbal	0	3	4	0
Téma pro hosty...	1	1	5	0

7.2 Kritérium oblečení

Do pořadů České televize chodí hosté oblečení většinou podle základních etických pravidel. Z 63 mužů mělo 50 z nich na sobě oblek nebo sako a kalhoty, sedm jich na sobě mělo svetr nebo mikinu, tři byli v košili a tři v triku.

Ze 14 žen mělo 5 z nich na sobě kostým, 4 měly blůzu nebo halenku, 2 přišly v saku se sukní, 2 na sobě měly svetr a 1 byla v kožené bundě.

Formální oblečení, tedy obleky, a kostýmy nosí hosté většinou v pořadech Buly, Ekonomika ČT 24, Milénium, Otázky Václava Moravce a Studio fotbal.

Muži:

Pořad/Kritérium	Oblek, (sako, kalhoty)	Košile	Mikina nebo svetr	Triko
Buly	7	0	0	0
Ekonomika ČT 24	7	0	0	0
Historický magazín	3	1	2	0
Interview ČT 24	3	1	0	0
Média a svět	2	0	3	0
Milénium	5	1	0	0
Otázky Václava Moravce	5	0	0	0
Politické spektrum	4	0	0	1
Před půlnocí	3	0	0	1
Studio fotbal	7	0	0	0
Téma pro hosty...	4	0	2	1

Ženy:

Pořad/Kritérium	Sako, sukně	Kostým	Blůza nebo halenka	Svetr	Kožená bunda
Historický magazín	1	0	0	0	0
Interview ČT 24	1	2	0	0	0
Média a svět	0	0	0	2	0
Milénium	0	1	0	0	0
Otázky Václava Moravce	0	2	0	0	0
Politické spektrum	0	0	2	0	0

Před půlnocí	0	0	2	0	1
--------------	---	---	---	---	---

7.3 Kritérium ilustrátory

Hosté v televizních diskusních pořadech používali ilustrátory. Zdvihnutím obočí a malými a středními gesty zdůrazňovali některý z momentů svého projevu, případně rozebírané situace. Pohledem na dalšího hosta ve studiu zdůrazňovali svou myšlenku právě jemu, pohledem do kamery ji zdůrazňovali pro diváky. Hosté pořadu Buly ještě při rozboru hokejové situace využívali pohled do monitoru před sebou.

66 hostů použilo gesta (37 malá, 29 střední), 45 zdvihnutí obočí, 14 pohled na dalšího hosta ve studiu, 4 pohled do monitoru a 3 pohled do kamery.

Pořad/Kritérium	Zdvihnutí obočí	Malá gesta	Střední gesta	Pohled do monitoru	Pohled na hosta	Pohled do kamery
Buly	4	3	4	4	0	0
Ekonomika ČT 24	5	5	1	0	2	0
Historický magazín	1	6	0	0	0	0
Interview ČT 24	5	3	1	0	0	0
Média a svět	6	4	3	0	0	0
Milénium	5	3	2	0	0	0
Otázky Václava Moravce	4	3	4	0	5	3
Politické spektrum	3	2	3	0	7	0
Před půlnocí	5	2	4	0	0	0
Studio fotbal	5	2	5	0	0	0

Téma pro hosty...	2	4	2	0	0	0
-------------------	---	---	---	---	---	---

(Pozn. Jeden host může používat více kritérií.)

7.4 Kritérium regulátory

Hosté v televizních diskusních pořadech používali regulátory. Očným kontaktem s moderátorem dávali najevo zájem o diskusi a připravenost ihned reagovat na otázku, pokyvováním hlavou vyjadřovali souhlas s moderátorovou myšlenkou, očním kontaktem s dalším hostem dávali najevo zájem o jeho myšlenky.

Všech 77 hostů vyjadřovalo zájem o diskusi očním kontaktem s moderátorem. 60 hosté využívalo pokyvování hlavou, 2 hosté oční kontakt s dalším hostem.

Pořad/kritérium	Z očí do očí s moderátorem	Pokyvování hlavou	Z očí do očí s dalším hostem
Buly	7	5	0
Ekonomika ČT 24	7	3	0
Historický magazín	7	5	0
Interview ČT 24	7	3	0
Média a svět	7	7	0
Milénium	7	6	2
Otázky Václava Moravce	7	7	0
Politické spektrum	7	6	0
Před půlnocí	7	7	0
Studio fotbal	7	5	0
Téma pro hosty...	7	6	0

(Pozn. Jeden host může používat více kritérií.)

7.5 Kritérium adaptéry

Hosté v televizních diskusních pořadech používali adaptéry. Malými a středními gesty, sraštěním čela a pohledem mimo vyjadřovali, že váhají nad položenou otázkou, přemýšlí a snaží se co nejlépe formulovat svou odpověď.

Úsměvem reagovali na některou z položených otázek a potvrzovali tím uvolněnější atmosféru diskuse. Hosté Otázek Václava Moravce a Politického spektra využívali úsměv k odlehčení diskuse. Mračením hosté vyjadřovali negativní pocity z průběhu diskuse.

42 hostů používalo při svém projevu úsměv, 33 gest (13 malých + 20 středních), 31 svráštění čela, 31 pohled mimo moderátora a ostatní hosty, 10 zamračení.

Lze vypožorovat, že nejvíce adaptéry používají hosté pořadů Otázky Václava Moravce a Politické spektrum.

Pořad/kritérium	Úsměv	Malá gesta	Střední gesta	Svráštění čela	Mračení se	Pohled mimo moderátora
Buly	6	1	3	1	0	1
Ekonomika ČT 24	1	4	1	2	3	0
Historický magazín	1	0	0	6	0	1
Interview ČT 24	6	0	0	4	1	2
Média a svět	2	2	1	1	0	3
Milénium	1	1	2	2	0	2
Otázky Václava Moravce	4	3	4	2	4	4
Politické spektrum	5	2	3	5	2	4
Před půlnocí	6	0	2	1	0	1
Studio fotbal	6	0	4	3	0	7
Téma pro hosty...	4	0	0	4	0	6

(Pozn. Jeden host může používat více kritérií.)

7.6 Kritérium komunikační záměr

Komunikačním záměrem 26 hostů byl představit vlastní názor. 22 hostů povídalo o svém životě, kariéře, pořad má uvolněnější průběh. 13 hostů se primárně snažilo divákům řešený problém rozebrat. Komunikačním záměrem 7 hostů bylo něco představit. Od sedmi hostů se očekávaly nové informace a 2 hosté představovali své vize do budoucnosti.

Představit vlastní názory přicházeli především hosté do pořadů Ekonomika ČT 24, Otázky Václava Moravce a Politické spektrum. Povídat o svém životě, kariéře a podobných věcech měli za úkol zejména hosté pořadů Interview ČT 24, Před půlnocí a Téma pro hosty. Rozebrat situaci nebo řešený problém přicházeli hlavně hosté pořadů Buly a Studio fotbal. Představovat nějakou novinku chodili do televizních diskusních pořadů především hosté Milénia. Poskytnout divákům nové informace měli za úkol výhradně hosté pořadu Historický magazín. Nastínit své budoucí vize přicházeli občas hosté do pořadů Interview ČT 24 a Média a svět.

Pořad/Kritérium	Rozebrat situaci, problém apod.	Představit novinku, nějakou věc apod.	Představit vlastní názor	Povídání o životě, kariéře apod.	Poskytnout nové informace	Plány do budoucnosti
Buly	4	0	2	1	0	0
Ekonomika ČT 24	0	0	6	1	0	0
Historický magazín	0	0	0	0	7	0
Interview ČT 24	0	0	0	6	0	1
Média a svět	0	0	4	2	0	1
Milénium	2	5	0	0	0	0
Otázky Václava Moravce	0	0	7	0	0	0
Politické spektrum	0	0	7	0	0	0
Před půlnocí	0	0	0	7	0	0
Studio fotbal	7	0	0	0	0	0
Téma pro hosty...	0	2	0	5	0	0

7.7 Kritérium orientace k divákovi

42 hostů se divákům snažilo nějaký problém objasnit. 22 hostů se snažilo diváky přesvědčit o svých názorech. 19 hostů se je svým povídáním snažilo zaujmout. 15 hostů se jim snažilo poskytnout nové informace. 14 hostů se snažilo s diváky komunikovat, oslovovat je. 8 hostů čerpalo při svých řečí ze svých zkušeností.

Vysvětlit problém se snažili zejména hosté pořadů Buly, Ekonomika ČT 24, Otázky Václava Moravce, Politické spektrum a Studio fotbal. O svých názorech se diváky snažili přesvědčit především hosté pořadů Otázky Václava Moravce a Politické spektrum. Zaujímat svým povídáním se snažili hlavně hosté pořadů Interview ČT 24 a Před půlnocí. Komunikovat s diváky se snažili zejména hosté pořadů Buly, Otázky Václava Moravce a Studio fotbal. Své zkušenosti uplatňovali hlavně hosté pořadů Buly a Studio fotbal.

Pořad/ Kritérium	Vysvětlit jim problém, rozebrat situaci	Přesvědčit je o svých názorech	Zaujmout je svým povídáním	Představit jim sebe nebo něco jiného	Obohatit je o nové znanosti	Oslovit je	Podělit se s nimi o své zkušenosti
Buly	5	0	1	0	0	4	2
Ekonomika ČT 24	6	4	1	0	0	0	0
Historický magazín	0	0	0	0	7	0	0
Interview ČT 24	2	2	7	1	0	0	0
Média a svět	2	2	0	3	0	0	0
Milénium	0	0	0	0	7	0	0
Otázky Václava Moravce	7	7	0	0	0	4	0
Politické spektrum	7	7	0	0	0	0	0
Před půlnocí	2	0	6	0	1	0	0
Studio fotbal	7	0	0	0	0	6	6
Téma pro hosty...	4	0	4	2	0	0	0

(Pozn. Jeden host může používat více kritérií.)

7.8 Kritérium negativní jevy

15 hostů hovořilo o věcech, které nesouvisely s položenou otázkou. 14 hostů volilo vyhýbavou odpověď. 13 hostů se snažilo poškodit svého oponenta. 4 hosté se hádali s moderátorem.

Všechny způsoby negativních jevů v projevu hosta se objevily zejména v pořadech *Ekonomika ČT 24*, *Otázky Václava Moravce* a *Politické spektrum*, tedy v pořadech, jejichž charakter bývá často konfrontační.

Pořad/Kritérium	Odpověď nesouvisí s otázkou	Vyhýbavá odpověď	Poškození oponenta	Hádka s moderátorem
Buly	0	0	0	0
Ekonomika ČT 24	1	3	2	0
Historický magazín	0	0	0	0
Interview ČT 24	0	2	0	0
Média a svět	0	1	0	0
Milénium	0	0	0	0
Otázky Václava Moravce	6	7	4	4
Politické spektrum	7	0	7	0
Před půlnocí	0	0	0	0
Studio fotbal	1	0	0	0
Téma pro hosty...	0	1	0	0

(Pozn. Jeden host může používat více kritérií.)

7.9 Kritérium řečové vady

Hosté s řečovou vadou bývají do diskusních pořadů České televize zváni minimálně. Ze 77 sledovaných hostů měli řečovou vadu jen 3 (2x rotacismus – jeden host v pořadu *Ekonomika ČT 24* jeden host v pořadu *Politické spektrum*, 1x sigmatismus – jeden host v pořadu *Ekonomika ČT 24*).

Pozn.: Tabulka dle dosažených výsledků není zapotřebí.

7.10 Kritérium dodržování jazykové normy

Většina hostů se snažila jazykovou normu dodržovat. 23 hostů mluvilo spisovně. 38 hostů se snažilo mluvit spisovně a dopouštělo se jen mála chyb. 16 hostů na svůj jazykový projev příliš nedbalo a často chybovalo.

Pouze hosté pořadu Studio fotbal většinou nemluvili spisovně, v ostatních pořadech většinou ano, nebo se jazykovou normu alespoň snažili dodržet. Nejspisovněji mluvili hosté pořadu Média a svět.

Nejčastějšími chybami hostů byly: špatné skloňování přídavných jmen (např. velkej), zájmen (tydle) a sloves (maj), špatné užívání sloves (bejt) a podstatných jmen (tejden), přidávání protetické hlásky „v“ na začátku slov začínajících na „o“ (vopravdu).

Pořad/Kritérium	Mluví spisovně	Snaha o dodržení jazykové normy, málo chyb	Časté chybování při dodržování jazykové normy
Buly	0	4	3
Ekonomika ČT 24	3	4	0
Historický magazín	6	1	0
Interview ČT 24	3	3	1
Média a svět	7	0	0
Milénium	2	4	1
Otázky Václava Moravce	1	6	0
Politické spektrum	1	5	1
Před půlnocí	0	4	3
Studio fotbal	0	3	4
Téma pro hosty...	0	4	3

7.11 Kritérium lexikální zásoba

Všichni hosté používali neutrální slovní zásobu a hodnotící výrazy. Většina hostů používala spisovný jazyk, pouze tři z nich mluvili hovorovou češtinou. Většina hostů používala termíny, konkrétně 59 z nich. 17 hostů si vypomáhalo také

hovorovými výrazy, 11 hostů užívalo slangismy a profesionalismy a 5 hostů vytvářelo i publicismy. 3 hosté používali i anglicismy.

Termíny říkali především hosté pořadů Ekonomika ČT 24, Historický magazín, Milénium, Otázky Václava Moravce, Politické spektrum a Před půlnocí. Hovorové výrazy byly charakteristické pro hosty pořadu Studio fotbal. Slangismy a profesionalismy říkali někteří hosté pořadů Buly, Historický magazín a Studio fotbal. Publicismy užívali někteří hosté pořadů Média a svět a Otázky Václava Moravce.

Pořad/ Kritérium	Neutr. slova	Hodnotící výrazy	Termíny	Slangismy/ Professionalismy	Publicismy	Hovor. výrazy	Anglicismy
Buly	7	7	5	5	0	3	0
Ekonomika ČT 24	7	7	7	0	0	0	0
Historický magazín	7	7	7	2	0	0	0
Interview ČT 24	7	7	3	0	0	1	1
Média a svět	7	7	5	0	2	2	0
Milénium	7	7	7	0	0	1	1
Otázky Václava Moravce	7	7	7	0	3	0	0
Politické spektrum	7	7	6	0	1	2	0
Před půlnocí	7	7	6	0	0	2	0
Studio fotbal	7	7	2	4	0	5	0
Téma pro hosty...	7	7	4	0	0	1	1

(Pozn. Jeden host může používat více kritérií.)

7.12 Kritérium parazitní zvuky

Hosté v televizních diskusních pořadech často vydávali parazitní zvuky. 17 hostů začíná své výpovědi „tak“, 16 „no“, 11 „ehm“, 8 hostů používalo dva z těchto zvuků a 24 hostů se nevyznačovalo žádnými parazitními zvuky.

Parazitní zvuky jsou většinou charakteristické pro hosty pořadů Buly, Interview ČT 24, Otázky Václava Moravce, Před půlnocí, Studio fotbal a Téma pro hosty. Parazitní zvuky nepoužívají většinou hosté pořadu Historický magazín.

Pořad/Kritérium	ANO	NE
Buly	5	2
Ekonomika ČT 24	4	3
Historický magazín	2	5
Interview ČT 24	5	2
Média a svět	4	3
Milénium	3	4
Otázky Václava Moravce	6	1
Politické spektrum	4	3
Před půlnocí	6	1
Studio fotbal	7	0
Téma pro hosty...	7	0

8. Závěr

Během svého sledování jedenácti televizních diskusních pořadů jsem detailně popsal sedmdesát sedm hostů.

Zjistil jsem, že do televizních diskusních pořadů chodí nejčastěji, staršího středního věku, popřípadě mladšího středního věku.

Host by měl být v televizním diskusním pořadu formálně oblečen. To na základě mého sledování zcela splňují hosté pořadů Buly, Ekonomika ČT 24, Otázky Václava Moravce a Studio fotbal.

Z neverbálních signálů všichni hosté používají ilustrátory, regulátory a adaptéry. Tyto neverbální signály jsou důležité, protože mohou o hostovi leccos vypovědět. Ilustrátory hosté zdůrazňovali výrazné momenty ze svého projevu a klíčová slova. Dělalí to pomocí těchto neverbálních signálů: zdvihnutím obočí, malými a středními gesty, pohledy do monitoru, pohledy na dalšího hosta a pohledy do kamery. Regulátory hosté dávali najevo svůj zájem o diskusi a připravenost reagovat na moderátorovu otázku. Pomáhali si těmito neverbálními signály: očním kontaktem s moderátorem, pokyvováním hlavou a očním kontaktem s dalším hostem. Adaptéry odkrývali hosté své pocity. Užívali k tomu těchto neverbálních signálů: úsměv, malá a střední gesta, svrštění čela, mračení se a pohled mimo moderátora. Na místě není velká nervozita v podobě přehnaných gest nebo dokonce mračení. Naopak úsměv je znakem přátelské a uvolněnější atmosféry pořadu. Úsměv byl nejčastější u hostů pořadů Buly, Interview ČT 24, Před půlnocí a Studio fotbal. Nervozita byla patrná nejčastěji u hostů, kteří vystupují v konfrontačních diskusích jako například Otázky Václava Moravce, případně Ekonomika ČT 24 nebo Politické spektrum.

Mezi komunikační záměry hosta patří: rozebrat situaci nebo problém, představit novinku nebo nějakou věc, představit vlastní názor, povídat o životě nebo kariéře, poskytnout nové informace, představit plány do budoucnosti. Komunikační záměry jsou v každém pořadu specifické a zásadně charakterizují pořad a ovlivňují chování hosta. Můžeme si všimnout, že hosté, jejichž záměrem je přesvědčit diváka o správnosti svých názorů, často doprovází svůj projev negativními jevy. Nebo lze například vyzorovat, že hosté, kteří chtějí svým povídáním diváka upoutat, se častěji smějí.

Hosté se k divákovi orientují pomocí tím, že se snaží: vysvětlit problém nebo rozebrat situaci; diváky přesvědčit o správnosti svých názorů; diváky zaujmout svým povídáním; představit sebe nebo něco jiného; diváky obohatit o nové znalosti; diváky oslovit; podělit se s diváky o své zkušenosti. Orientace k divákovi je v každém pořadu specifická a zásadně charakterizuje pořad a ovlivňuje chování hosta.

Host by se měl v televizních diskusních pořadech jednoznačně vyvarovat negativních jevů. Bez jakéhokoli negativního jevu se prezentovali všichni hosté pořadů Buly, Historický magazín, Milénium a Před půlnocí. Hosté používali těchto negativních jevů: odpověď, která nesouvisela s otázkou; vyhýbavá odpověď; snaha poškodit oponenta, hádka s moderátorem. Negativní jevy byly nejčastější u hostů pořadů Ekonomika ČT 24, Otázky Václava Moravce a Politické spektrum.

Řečové vada je pro hosta v televizním diskusním pořadu zpravidla limitující, byť za ni nemůže. Řečové vady jsou vždy individuální. Je ale dobré si uvědomit, že vždy působí rušivě. To, že byli dva ze tří hostů, kteří měli řečovou vadu, z pořadu Ekonomika ČT 24, bych považoval za náhodné.

Host by měl v televizním diskusním pořadu velmi dobře ovládat český jazyk. V tomto ohledu nejlépe obstáli hosté pořadů Historický magazín a Média a svět. Naopak nejhůře s českým jazykem pracovali hosté pořadů Buly, Před půlnocí, Studio fotbal a Téma pro hosty.

Práce hosta v televizním diskusním pořadu s lexikální zásobou je odvislá od charakteru pořadu a jeho cílů. Je však důležité citlivě vybírat slova, patřičně volit termíny, slangismy, publicismy i hovorové výrazy. Většina hostů předvedla citlivou práci s lexikální zásobou. Naopak kritičtější hodnocení vyžadují hosté pořadů Otázky Václava Moravce a Politické spektrum.

Parazitní zvuky mohou na někoho působit rušivě, proto by měl být ideální projev hosta v televizním diskusním pořadu bez nich. Většina hostů, kteří nepoužívali parazitní zvuky, byla jen v pořadech Historický magazín a Milénium.

Mojí bakalářskou prací jsem se snažil dospět k úvaze o vhodném hostovi televizních diskusních pořadů, který bude spolehlivým partnerem pro moderátora a přitažlivým objektem pro diváky.

Literatura

Citovaná literatura:

- BARTOŠEK, J., Kultura a technika mluvené řeči. Zlín: UTB, 2003
- ČMEJRKOVÁ, S. – HOFFMANOVÁ, J., Jazyk, média, politika. Praha: Academia, 2003
- JÍLEK, V. Lexikologie a stylistika. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005
- KLENKOVÁ, J., Logopedie. Praha: Grada, 2006
- LEWIS, D., Tajná řeč těla. Praha: Victoria Publishing, 1993
- MÜLLEROVÁ, O. - HOFFMANOVÁ, J., Kapitoly o dialogu. Praha: Pansofia, 1994
- ŠPAČEK, L., Velká kniha etikety. Praha: Mladá fronta, 2005

Použitá literatura:

- BEČKA, J. V., Česká stylistika, Praha 1992.
- BARTOŠEK, J. Kultura a technika mluvené řeči. Zlín: UTB, 2003
- ČMEJRKOVÁ, S. – HOFFMANOVÁ, J. Jazyk, média, politika. Praha: Academia, 2003
- HAUSER, P., Nauka o slovní zásobě, Praha 1986.
- HLAVSA, Z., kol., Pravidla českého pravopisu, Praha 1993.
- JEDLIČKA, A., Základy české stylistiky, Praha 1970.
- JÍLEK, V. Lexikologie a stylistika. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005
- JIRÁK, J. - ŘÍCHOVÁ, B. Politická komunikace a média. Praha: Karolinum, 2000
- KADERKA, P. - SVOBODOVÁ, Z.: Jak přepisovat audiovizuální záznam rozhovoru? Manuál pro přepisovatele televizních diskusních pořadů. Jazykovědné aktuality. Informativní zpravodaj českých jazykovědců, roč. XLIII, č 3 a 4, s. 18 - 51
- LEWIS, D., Tajná řeč těla. Praha: Victoria Publishing, 1993
- MÜLLEROVÁ, O. - HOFFMANOVÁ, J. Kapitoly o dialogu. Praha: Pansofia, 1994
- OSVALDOVÁ, B. – HALADA, J., kol., Praktická encyklopedie žurnalistiky. Praha: Libri, 2004
- PETR, J. aj. Mluvnice češtiny I. Praha: Academica, 1986
- ŠPAČEK, L. Velká kniha etikety. Praha: Mladá fronta, 2005

Internetové zdroje:

ANDROMEDIA.CZ: *Andragogický slovník: Dospělý, dospělost*. URL: <
<http://www.andromedia.cz/andra.php?id=157>> [cit. 2009-12-05]